

אמרי שפר אוסף 'רי'
מתוך "ליקוטי שמואל"
מלקט ועורך ש. אייזיקוביץ
eisikovits1@gmail.com

אבא, זכרונו לברכה - הגאון רבי אפרים קרליבך רבה של לייפציג - מראשי גולת אשכנז היה . בימי בין המצרים בבית אבא היו ניגונים מיוחדים ל"שיר המעלות" ולזמירות, ניגונים לכל שבוע משלושת השבועות . וכל שבוע נעשו יותר עגומים, יותר מזעזעים, יותר מפחידים...

אדם שצם ולא פשפש במעשיו, זה לא רק שחסר לו פרט כלשהו או הידור כלשהו בקיום מצות הצום, אלא שלא יצא כלל ידי חובה, הצום לא נחשב לו! מדוע? כי תכלית הצום להביא את האדם להתבונן, לפשפש במעשיו, ואם הצום לא מביאו לידי תשובה – לא קיים את מצות היום! "ומכל מקום" – מסיים ה'משנה ברורה' – "אין לפטור את עצמו בתשובה בלבד, כי ימים אלו הם מצות עשה מדברי הנביאים להתענות בהם"

אולי אפשר שבורא עולם פירט את מקום פטירת אהרן ותאריך פטירתו, כי בימי חודש אב יוצאים למסעי ולחופשה, והרבה אנשים כבר מראש חודש במקום להצטער בימי בין המצרים הם כבר מדברים על הר ההר, שהולכים לראות את ההרים היפים בחופש ולהתענג, לכן מרמזת התורה, שלפני התענוגות יש להצטער על פטירת אהרן שזה סילוק הרוחניות שגורמת נזקים.

אמרה השכינה הקדושה "אילו הייתם משערים אחד מאלף אלפי אלפים ורוב רבי רבבות מהצער אשר אני שרויה בו, לא היתה נכנסת שמחה בלבבכם ולא שחוק בפיכם בזוכריכם כי בסיבתכם אני מושלכת לעפר" (של"ה מסכת שבועות פרק נר מצווה העתיק ממוהר"ר שלמה אלקבץ שבו הוא מספר איך השכינה נתגלתה לו ולבני חברתו בליל שבועות ובין הדברים אמרה להם השכינה הקדושה.)

אמרו חז"ל, ונפסק להלכה: "כל העושה מלאכה בתשעה באב, אינו רואה סימן ברכה מאותה מלאכה" (שמה שמרוויח בה, מפסיד כנגד זה ממקום אחר). ופירשו האחרונים, שהכוונה אפילו במקום שנהגו לעשות מלאכה, ואפילו אחרי חצות היום. ולכן אף שאחרי חצות מותר לעסוק במסחר ובמלאכה, מומלץ למעט בזה ככל האפשר.

אם רצונכם לשנות אדם, ודאו שאתם מוכנים לעזור לו כשהוא צריך את עזרתכם, להגן עליו כשהוא זקוק להגנתכם, ולראות גם את הטוב שבו . להתלונן יכול כל אחד; אך למתוח ביקורת לא כל אחד ראוי.

אמר ר' שמעון בן גמליאל לטבי עבדו: צא וקח לי מאכל טוב מן השוק. יצא ולקח לו לשון. אמר לו: צא וקח לי מאכל רע מן השוק. יצא ולקח לו לשון. אמר לו רשב"ג: מפני מה [עשית כן]? אמר לו: ממנה הטובה וממנה הרעה. כשהיא טובה - אין טובה ממנה, וכשהיא רעה - אין רעה ממנה (ויקרא רבה ל"ג, א').

אנו אומרים בשבת מברכין בנוסח יה"ר לפני ברכת החודש, 'חיים שיש בהם יראת שמים ויראת חטא' ושוב חוזרים ומבקשים 'חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים'. ופירש כי אמנם כל אב ואם רוצים שיהיו צאצאיהם יראי שמים, ומתפללים ומבקשים על זה, אך צריך לדעת כי אם רוצים באמת 'חיים שיש בהם' יראת שמים ויראת חטא' שיהיו הצאצאים יראי א-לקים, אזי צריך מתחילה 'חיים שתהא בנו' אהבת תורה ויראת שמים' שיהיו ההורים בעצמם יראי שמים, עכ"ד. (הגה"צ מהרש"א אונסדארפער זצוק"ל, בעל שפתי שמואל),

אנחנו נמצאים ב'תשעת הימים' ימי חשבון נפש, לאומיים ויחידניים. עם תום שנת לימודים נבחן את העבר ונטכס את העתיד. ב'עידן הקורונה' נתבונן כי לנגיף כה קטן - השלכות כה גדולות. אדם אחד 'חיובי' לנגיף עלול להכניס מאות רבים לבידוד ולסגר, בביטול תורה. ומה כוחו של אדם אחד 'חיובי' במעשיו? בכוחו לקדש ולהעמיד אלפים ורבבות! איננו יודעים לשער מראש את כוחו של 'מעשה' בודד, אך השלכותיו עצומות!

אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם (א,יג) - שאלו את רבי מאיר שפירא, ראש ישיבת חכמי לובלין: רבנו, הרי אתה מוחזק כאיש אמת ורחוק ממשוא פנים. למה הרב מקבל לישיבה כל כך הרבה נכדים של רבנים ואדמורי"ם "השיב הרב: "הללו בכל מקרה יהיו רבנים בגלל הייחוס או משום כבוד החצרות, מוטב שלפחות ילמדו וידעו משהו."

אסור לסחוט פירות ביום שבת ואעפ"כ מי שרוצה לסחוט לימון על מנת לעשות לימונדה רשאי לסחוט לימון אפילו לכלי ריק ולתת עליו סוכר ומים (ילקו"י סי' שכ)

"אף על פי שמצוה ללמוד ביום ובלילה, אין אדם למד רוב חכמתו אלא בלילה", המתבססים על דברי התלמוד "לא איברי סיהרא אלא לגירסא". (הרמב"ם)

אשכנז, ימי בין המצרים: החזן מנגן בפסוקי דזמרה את הפסוקים אשר נזכר בהם 'ירושלים' או 'ציון' בניגון איכה או של קינות. בחזרת הש"ץ אמר החזן את תפילת "ולירושלים עירך" בניגון של קינות ואת חתימת הברכה בניגון של איכה. וכן בתחנון אמר הש"ץ בקול את חרוזי "שומר ישראל" בניגון של קינות. מנהג זה נהגו הן בשחרית והן במנחה, מלבד במנחה של ערב שבת.

בכל שנה אפשר להבין את חיבור הפרשיות, שלקראת בין הזמנים נוסעים במטוס ולכן מחברים את מטוס מסעי, אבל השנה שאין טיסות היה מתאים להפריד בין המטוס למסעי, וזהו תימה? ויש לומר שהשנה זה מטעם אחר, שחוששים שבוע הבא כבר לא ירשו להתפלל בבית כנסת ולא יהיה קריאת התורה, ולכן מהר קוראים השבוע כמה פרשות להספיק כמה שיותר.

במציאות של ימינו, בקבוקי הזכוכית הפשוטים, של יין בירה וכדומה, אם משליכם אחר שמתרוקנים, פטורים מטבילה, לדעת הפוסקים את קופסאות הפח. ואם מחזירים לחנות, וגובה את הפיקדון עבורם. הרי הם שאולים בידו, ואף אם משתמש בהם תקופה עד שמחזירים לחנות, אינם צריכים טבילה כדין כלים שאולים. אבל אם אין בדעתו להחזירם, ומשתמש בהם, הרי הם כלי זכוכית שנקנו מגוי, ופשוט שחייבים בטבילה. (מתוך העלון "נוה ההיכל", עלון 530)

בפי העולם שגור דבר נפלא שהחפץ חיים הזמין אצל החייט בגד מיוחד שאותו יחד לקבל בו פני משיח, ולא זו בלבד אלא בכל מסעותיו נטל עמו אמתחת קטנה בה צרר את הבגד המיוחד (בספר גילוני אפרים על מסכת שבת דף לא, א כותב ששמע מהגאון רבי הלל זקס נכד הח"ח שמועה זו אינה מדויקת ואינה מקובלת במשפחה).

בקידוש לבנה במוצאי ת"ב, מותר לשיר טובים מאורות כפי המנהג. ונוהגים לקדש הלבנה במוצאי ט"ב, עיין ברמ"א ומ"ב סימן תכ"ו

בתורה מצינו בנוגע לחמור הרובץ תחת משאו מצוות פריקה ומצוות טעינה. בנוגע לפריקה יש נידון בגמרא האם היא חייבת להיות בחינם או אפילו בשכר, אבל בכל הנוגע לטעינה ברור שהיא תעשה רק בשכר. ילד שאנו מעוניינים שיטעינו אותו, שישקיעו בו, חייב שזה היה בשכר, ושכר אין הכוונה דווקא לכסף, שכר הכוונה להערכה, הוקרה, הכרת הטוב, כל אלו גורמים באופן ישיר שישקיעו בילדינו מעבר לנדרש.

דברי רבנו המאירי במסכת תענית: "יחיד או ציבור שאירעה להם סיבה המונעתם מלעשות מצווה או מעשה שמחויבים לעשותו, יהיו מתכונים להיות מחשבתם נקייה לעשות אותו כל זמן שיהיה בידם לעשותו".

דרש רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל: אל לו לאדם להתהדר באדרתו, עומד בתפילתו, שוטח בקשתו בגלל זכויותיו נמצא עבודתו פגומה כי הזכויות מעטות. עומד אדם בתפילתו ומבקש רחמי שמים, נמצא בקשתו מרובה, כי אין גבול לחסדי השם.